

Oponentský posudek bakalářské práce Jany Kvasničkové

Vysokoškolské vzdělávání budoucích pedagogů dětí a žáků s vadou sluchu v ČR – popis aktuálního stavu

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta,
Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Kolegyně Kvasničková se ve své práci věnuje otázce nesporně důležité a zajímavé, neboť kvalita vysokoškolské přípravy budoucích pedagogů přímo souvisí s kvalitou vzdělávání několika budoucích generací žáků.

Domnívám se, že problematika zvoleného tématu je značně široká a samotný rozsah bakalářské práce dokazuje, že zpracování všech příslušných částí stálo autorku značné úsilí. Domnívám se, že obsah a koncepce vysokoškolské přípravy budoucích pedagogů by měly stát nejen na informacích z daného oboru (v tomto případě z oblastí, které diplomantka zkoumá - tj. předmětů zabývajících se problematikou, výchovou a vzděláváním osob s vadou sluchu), ale také na předmětech jiných (např. obecně pedagogických a psychologických), kterých si autorka všímá jen okrajově. Z tohoto úhlu pohledu se diplomantka zabývá - sice v souladu s vymezeným cílem, ale v rozporu s názvem práce - pouze jednou částí vysokoškolského vzdělávání. V souvislosti s tím by mne zajímalo, zda si kol. Kvasničková sama položila otázku (bez ohledu na sylaby jednotlivých oborů), co by měl pedagog žáků s vadou sluchu umět?

V teoretické části práce (kpt. 1, s. 11-20) autorka shrnuje a objasňuje některé pojmy a problémy (např. z historie vzdělávání osob se sluchovou vadou nebo ze současné legislativy), které s danou problematikou souvisí. Vhodně si tak připravuje pojmový aparát, se kterým pracuje ve druhé, praktické, části práce a který také úzce souvisí s obsahem pěti hypotéz formulovaných na s. 11. Domnívám se, že se jí tento úkol splnit podařilo, pouze u kapitol 1.3 a 1.4 bych očekávala srozumitelněji a výstižněji podanou charakteristiku medicínského, resp. sociokulturního přístupu k problematice hluchoty (viz např. formulace posledního odstavce s. 18 aj.).

Obsahem výrazně rozsáhlejší praktická část (s. 22 – 137) je založena na (a) analýze sylabů příslušných předmětů na vybraných oborech konkrétních vysokých škol a (b) analýze výsledků elektronického dotazníku určeného studentům zkoumaných oborů. K přehlednosti a čtenářově snazší orientaci v tak značném množství dat napomáhá velké množství barevných tabulek a grafů ilustrujících textovou část analýz. Součástí bakalářské práce je také 22 příloh.

V prvním oddíle praktické části (kpt. 2, s. 22-68) si autorka klade za cíl „*popsat formu, způsob a obsah výuky na vybraných vysokých školách*“, a to na základě analýzy sylabů příslušných předmětů, jejichž společné znaky kóduje pomocí 12 kritérií. Paradoxně však čtenáře v této části práce se zmíněnými kategoriemi neseznamuje, činí tak až následně na s. 59. Analýza samotná pak působí -

nejen z tohoto důvodu - občas nejednotně; ne vždy autorka popisuje všechna sledovaná kritéria, často si z nich vybírá, a to ne vždy tatáž. V tabulce č. 2 „*Ohodnocení zkoumaných předmětů podle stanovených kategorií*“ (jedná se skutečně o hodnocení?) na s. 60-68 autorka uvádí i informace (např. P/S, typ atestace), které do zmíněných 12 kritériích nepatří. Takto rozsáhlé srovnávání sylabů logicky vyvolává další otázky: Nebylo by vhodnější literaturu a jména nejčastěji uváděných autorů analyzovat zvlášť? Stejně tak i způsob atestace? Nebylo by zajímavé porovnat některou z 12 kategorií hlouběji?

Cílem druhého oddílu praktické části (kpt. 3, s. 70) bylo zmapování skutečných znalostí a postojů budoucích pedagogů, jejich vzájemné porovnání a zjištění, zda se výuka shoduje se sylaby kurzů. Diplomantku je potřeba pochválit za velmi pěkný počet získaných respondentů (91); svědčí to o autorčině houževnatosti a aktivním přístupu k práci. Kolegyně Kvasničková v něm získala odpovědi na velké množství otázek, jejichž hlubší analýza (a také zkoumání vzájemného vztahu mezi nimi) a následné vyvození důsledků směrem k praxi by mohlo být podnětem pro autorčinu práci navazující, např. magisterskou.

Na závěr mi dovoluete položit diplomantce následující dotazy:

1. Které historické překážky - ve vztahu k vědní disciplíně surdopedii – jste měla na mysli (v textu na s. 16)?
2. V kpt. 2.3.3.1.1 (s. 36) píšete: „*K logopedické péči zatím jinak než z pohledu nápravy a mluvní výchovy přistupovat nelze.*“ Co je tím myšleno?
3. K analýze kategorie 5: Uvažovala jste nad možností, že množství a hodinová dotace jednotlivých zkoumaných předmětů se může různit právě u oborů pedagogických a nepedagogických právě z toho důvodu, že nepedagogické obory jsou více zaměřeny jinak (např. na komunikaci, jazyk apod.), zatímco obory pedagogické na předměty obecně pedagogické a psychologické? Jak tento fakt ovlivní výsledky analýzy?
4. Z jakého důvodu jste do dotazníku zařadila i otázky týkající se osoby vysokoškolského pedagoga (např. otázku č. 17 mapující přístup pedagoga nebo č. 21 zjišťující jeho (ne)znalost ZJ aj.)? Jak se tyto otázky vztahují k cíli formulovanému na s. 70?

Po formální stránce se v práci objevuje větší množství formulačních nepřesností, stylizačních prohřešků (např. s. 13,15,16,18,20,21,32,39 aj.), častější jsou také chyby v interpunkci (s. 10,23,35,39,44 aj.), autorka se dopouští opakování stejných vět a myšlenek na více různých místech práce. Četné jsou i typografické nepřesnosti (např. nejednotnost v odsazení řádku pod nadpisem, ve velikosti a typu písma v nadpisech; na s. 43 neodpovídá číslování kapitoly; někde jsou předměty vypsány pod sebou, jinde vedle sebe – s. 45) a překlepy. Práci by prospěla finální jazyková a typografická kontrola. V práci s literaturou se autorka snažila být pečlivá, přesto se i zde objevuje

několik nepřesností: odlišná datace v textu a v seznamu literatury (např. s. 11 Hrubý, 1997, v seznamu literatury je uvedeno 1998, 99; s. 12 Renotierová, 2005, v seznamu literatury bez roku zveřejnění; s. 17 Smýkal, 2013, v seznamu literatury 2006).

Závěr: Bakalářská práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací, proto může být podkladem k obhajobě. Výsledky praktické části práce usouvztažněné s relevantními body teoretické části (především z oblasti legislativy) by bylo vhodné publikovat, případně postoupit MŠMT.

Návrh hodnocení: VÝBORNĚ až VELMI DOBŘE

Praha, 1. září 2013

Romana Petráňová